

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2052/24
27.6.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Весне Филиповић и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дени Кузмановић, адвокат из Београда, улица Изворска број 72, против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, улица Косовска број 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 2187/23 од 05.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 27.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неноснована жалба тужиоца АА из ..., и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 2187/23 од 05.12.2023. године, у ставовима другом, трећем и петом изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Ожалбеном пресудом ставом првим изреке одбијен је приговор апсолутне ненадлежности овог суда истканут од стране тужене.

Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 20.000.000,00 динара и да му на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 1.000.000,00 динара све са законском затезном каматом од 15.12.2006. године до правоснажности пресуде.

Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 861.500,00 динара.

Ставом четвртим изреке ослобођен је тужилац плаћања трошкова судских такси у овом поступку.

Ставом петим изреке одбијен је предлог тужиоца за потпуно ослобађање трошкова поступка.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено поднео две жалбе од 23.02.2024. године и од 29.02.2024. године, побијајући је у ставовима другом, трећем и петом изреке. Трошкове другостепеног поступка је образложено тражио.

Испитујући првостепену пресуду у ожалбеном делу у границама овлашћења прописаних одредбом члана 372 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", број 125/04 и 111/09), у вези члана 506 став 1 ЗПП ("Службени гласник РС" број 73/2011 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужиоца није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 361 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју је указано неосновано наводима жалбе, јер је побијана пресуда непротивречна, довољно образложена и нема друге недостатке који би спречавали њено испитивање, а разлози наведени у образложењу су у сагласности са изведеним доказима.

Неосновано тужилац у жалби истиче да је приликом доношења ожалбене пресуде првостепени суд починио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 1 ЗПП, јер је суд био непрописно састављен, обзиром да је судио судија појединац, иако је према вредности спора у поступку требало да поступа судско веће приликом доношења ожалбене пресуде. Наиме, одредбом члана 35 Закона о парничном поступку ставом 1 и 4 је прописано да у парничном поступку судови суде у већу или у општој седници. Ако овим законом није другачије одређено, судија појединац у решавању ствари из своје надлежности има сва права и дужности која припадају председнику већа и већу. Чланом 36 ЗПП је даље прописано да у првом степену спорове суди веће или судија појединац (став 1). Чланом 37 је прописано да судија појединац суди спорове у имовинско-правним захтевима ако вредност предмета спора не прелази 50.000 евра (став 1). У току поступка странке се могу споразумети да имовинско-правне спорове суди судија појединац, без обзира на вредност предмета спора, осим у случајевима предвиђеним посебним законом (став 2). У конкретном случају тачно је да се према одредби члана 37 Закона о парничном поступку ради о спору чија је вредност предмета 21.000.000,00 динара, дакле изнад лимита предвиђеног овим чланом закона, али имајући у виду да је у току спора на рочишту 29.10.2013. године присутан тужилац изјавио да је сагласан да се суђење води пред судијом појединцем, чиме је изразио сагласност у смислу члана 37 став 2 Закона о парничном поступку, па је правилно у даљем току поступка поступао судија појединац и донео ожалбену пресуду.

Даље, првостепени суд није починио ни битну повреду одредаба парничног поступка прописану чланом 361 став 2 тачка 7 ЗПП на коју се тужилац неосновано у жалби позива. Наиме, навод тужиоца да тужилац није саслушан у својству парничне

странке, иако је суд на неколико рочишта најављивао његово саслушање, нити ставио ван снаге такво своје најављивање, па је пропуштањем извођења доказа саслушањем тужиоца у својству парничне странке учињена битна повреда одредаба парничног поступка, неосновани су. Ово из разлога јер је одредбом члана 7 став 1 Закона о парничном поступку прописано да су странке дужне да изнесу све чињенице на којима заснивају своје захтеве и да предложе доказе којима се утврђују те чињенице, а суд је дужан да о сваком од доказних предлога донесе одлуку да ли исте прихвата или не и да разлоге о својој одлуци. Из наведених одредби произилази правило о терету доказивања, предвиђено чланом 221 Закона о парничном поступку које у основи обавезује суд да узме за недоказану ону тврдњу за чију истинитост странка која се на одређену чињеницу позива у своју корист није била у стању да суду пружи довољно адекватних доказа. Тужилац ни у тужби, ни у току изведеног доказног поступка није предлагао извођење доказа саслушањем тужиоца у својству парничне странке, па није ни била обавеза суда да овај доказ изведе, чиме није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 7 ЗПП на коју се тужилац неосновано у жалби позива. Најављивање извођења одређеног доказа не може значити и обавезу суда да исти одреди и изведе, како то тужилац погрешно у жалби истиче.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је оснивач и директор ... које је једно од оснивача .... Министарство просвете је својим решењима од 13.05.1993. године, 10.11.1994. године, 21.05.1996. године и 05.06.1997. године, утврдило да су испуњени услови за почетак рада и обављање делатности у ...са седиштем у ... и то услови за остваривање ..., чији су оснивачи наведено предузеће... и ББ. Решењем Министарства просвете и спорта Републике Србије број 022-05-185/92-03 од 30.06.2006. године ..., забрањено је остваривање наставног плана и програма средњег образовања и васпитања, ... Решење је засновано на закључку да се од стране надлежног органа није могло утврдити да ... испуњава услове за рад, по основу промене седишта, а што је основ за обављање делатности. У образложењу решења је наведено да је у спроведеном поступку инспекцијског надзора над законитошћу рада школе извршеног од стране просветних инспектора Градског секретаријата за образовање Града Београда, константовано записником од 27.10.2005. године, утврђено да је у решењима Министарства просвете и спорта са различитим датумима доношења и у решењу регистрационог суда наведено да је седиште школе на адреси улица ..., док је преглед обављен на локацији у улици ... у ... а не на адреси у судском регистру. Притом је цењено да је дана 09.09.2005. године школа, сектору за инспекцијски надзор Секретаријата за образовање Градске управе Града Београда поднела захтев у вези са променом седишта, односно упутила захтев за верификацију простора, опреме и наставних средстава, међутим није поднела доказе о испуњености услова из члана 33 став 1 тачка 3 Закона о основама система образовања и васпитања и захтев је поднет у току школске године, то је в.д.директору указано сагласно члану 37 став 4 Закона о основама система образовања и васпитања, да школа не може да врши статусне промене, промене назива или седишта у току наставне године, затим је у циљу контроле извршења наложених мера, утврђено да ..., није доставила Секретаријату допуну свог захтева за верификацију, односно одлуку о промени седишта школе и доказе о испуњености услова прописаних законом, о чему је поново обавештена дописом од 16.01.2006. године, због чега је донета одлука као у диспозитиву овог решења, применом члана 25 Закона о јавним службама. Тужилац је у више наврата позајмљивао новчана средстава од својих рођака и пријатеља ради обезбеђења рада

школе након доношења спорног решења од 30.06.2006. године и то у износу од укупно 20.000.000,00 динара. Против наведеног решења тужилац је покренуо управни спор, односно поднео тужбу Врховном суду Србије за поништај решења о забрани рада, а која тужба је одбијена пресудом Врховног суда Србије У 6404/06 од 10.07.2008. године, а пресуда је заснована на налазу суда да је тужени орган за своју одлуку дао довољне и јасне разлоге, које прихвата и Врховни суд, при чему је образложено да је школи дат и рок за отклањање недостатака и наведено да није било повреде правила поступка, те да оспореним решењем није повређен закон на штету тужиоца. Тужилац је поднео тужбу ради понављања поступка 04.06.2009. године коју је допунио 28.03.2011. године по којој се води поступак пред Управним судом и који је и даље у току у време пресуђења. Вештачењем је утврђено да се инфаркт миокарда од 22.11.2007. године који је доживео тужилац не може довести непосредно у везу са парницом коју тужилац води против Републике Србије, нити је поступак гашења ... узрочник инфаркта. Смањена животна способност тужиоца није последица самог инфаркта миокарда, већ постојање значајне исхемијске болести срца, што није у вези са предметом парнице. Стрес који постоји код тужиоца свакако лоше утиче на здравље, али није у директној вези са поступцима органа тужене. Контролни ехокардиографски преглед је потврдио да је тужилац прележао инфаркт миокарда и да је поред постојећег ожиљка глобална функција леве коморе очувана, да не постоји значајно функционално оштећење узроковано инфарктом, те према постојећим препорукама таква функција леве коморе је ограничавајући фактор за обављање нормалних животних активности. Остале промене леве коморе и предкоморе срца су последица нелечене хипертензије, јер после уградње стента није рађена нова ревакуларизација а тужилац је даље имао хроничну нелечену исхемијску болест срца. Ове болести су хроничне и постоје и пре почетка судског процеса, па нису узрочник стреса, али јесу судски поступак и поступци туженог као додатни стрес, али се не могу сматрати непосредним фактором који је довео до обољења, нити се могу издвојити као битнији од свакодневних фактора ризика за настанак нежељених догађаја, посебно јер тужилац не користи прописану терапију. Гашење ... се десило 2006. године док је тужилац акутни инфаркт миокарда доживео 22.11.2007. године, годину дана касније, па се та два догађаја не могу довести у везу, односно тај догађај није узрочник инфаркта.

Првостепени суд је на првом месту оценио истакнут приговор недостатка пасивне легитимације Републике Србије неоснованим јер тужилац тужбу заснивана на наводима да му је штета проузрокована неправилним, односно незаконитим радом државног органа Министарства просвете и спорта Републике Србије за коју би постојала одговорност Републике Србије као правног лица.

Затим је првостепени суд примењујући члан 35 став 2 Устава Републике Србије и члан 172 став 1 Закона о облигационим односима закључио да тужбени захтев тужиоца није основан. Наиме, за одлучивање да ли је тужиоцу причињена штета неправилним или незаконитом радом државног органа у смислу одредбе члана 172 став 1 ЗОО, и члана 35 став 2 Устава Републике Србије, потребно је да је тужилац доказао да је претрпео штету за коју тражи накнаду и да је та штета настала као последица свесног или крајње непажљивог или несавесног поступања органа управе у вршењу законских овлашћења или злоупотребе или прекорачења тих овлашћења, а терет доказивања ових битних чињеница у ланцу узрочности је на тужиоцу сходно одредби члана 231 ЗПП. Тужилац није навео у чему се огледа несавесно или крајње непажљиво

поступање Министарства просвете и спорта Републике Србије, те није доказао околности које указују на злоупотребу вршења законских овлашћења или прекорачења тих овлашћења. Чињеница да је у управном поступку најпре утврђено да су испуњени услови за почетак рада и обављање делатности у ..., а да је потом такође у управном поступку спорним решењем Министарства просвете и спорта РС забрањено ... остваривање наставног плана и програма средњег образовања и васпитања, друштвено-језичког смера у сва четири разреда, не указује само по себи на незаконит, односно неправилан рад Министарства јер је наведено решење донето по спроведеном поступку инспекцијског надзора над законитошћу рада школе извршеног од стране Градског секретаријата за образовање Града Београда, а где је утврђено постојање неправилности ближе наведених у том решењу и које решење је потврђено и у инстанцијском поступку и било предмет контроле од стране тада Врховног суда Србије. Како тужилац није доказао постојање неправилног и незаконитог рада државног органа тужене РС, те да постоји узрочно-последична веза између поступања органа тужене и доношење спорног решења и материјалне штете и инфаркта миокарда који је наступио код тужиоца, то је одбијен тужбени захтев тужиоца за накнаду материјалне и нематеријалне штете.

Оваква одлука првостепеног суда је правилна и на закону заснована, где је првостепени суд дао за своју одлуку јасне и довољне разлоге које као правилне прихвата и овај суд.

Одредбом члана 172 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. За заснивање одговорности правног лица у смислу члана 172 став 1 ЗОО, потребно је да је његов орган поступао незаконито (поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени), или да је поступано неправилно (поступање противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности који није у складу са општим нормама у вршењу службе) и да се такво поступање према насталој штети односи као узрок према последици (узрочно-последична веза).

Имајући у виду да тужилац захтев за накнаду материјалне и нематеријалне штете заснива на чињеници да је донето решење од стране Министарства просвете и спорта Републике Србије 30.06.2006. године које је ..., чији је један од оснивача и тужилац, забрањен рад, проузрокована како материјална штета јер је морао да позајми знатна новчана средства да би обезбедио даљи рад ..., тако и нематеријална штета обзиром да је доношење истог решења са последицом забране рада ... проузроковало трпљење јаких душевних болова због којих је тужилац доживео инфаркт миокарда и нематеријалну штету, те код утврђеног да наведено решење Министарства просвете и спорта Републике Србије од 30.06.2006. године је било предмет испитивања у другостепеном управном поступку и по тужби овде тужиоца Врховном суду Србије као управном, која тужба тужиоца је одбијена као неоснована, а разлози о ставу овде тужиоца да је решење незаконито и неправилно цењени од стране Врховног суда Србије као управног, и оцењени као неосновани, то је правилно првостепени суд закључио да у радњама органа туженог нема неправилног и незаконитог рада, и да радње органа туженог нису у узрочно последичној вези са штетом коју је тужилац доказао да је претрпео. Сем наведеног, тужилац није доказао ни постојање узрочно –

последичне везе између штетне радње и штете коју трпи.

Даља разматрања у жалби појединих тачака образложења спорног решења Министарства просвете и спорта Републике Србије број 022-05-185/92-03 од 30.06.2006. године не може бити предмет разматрања парничног суда, нити је парнични суд овлашћен да расправља о правилности и законитост управног акта, већ се законитост и правилност истог утврђује у другостепеном управном поступку, односно управном спору по правном леку, односно тужби, а што је и био предмет разматрања Врховног суда Србије и одлуке од 10.07.2008. године, којом је тужба овде тужиоца одбијена. Стога су неосновани сви наводи у жалби тужиоца којима разматра правилност сваког од пасуса образложења решења Министарства туженог од 30.10.2006. године као управног акта.

Више пута понављани наводи у жалби да је решење од 30.10.2006. године неправилно из разлога што је у питању прекорачење датих овлашћења просветних инспектора Градског секретаријата за образовање Града Београда, обзиром да је према Закону о основама система образовања и васпитања прописано да министарство врши надзор над радом установа и завода нису основани, а имајући у виду да се ради о повереним пословима, те да је у питању оцена правилности и законитости решења органа туженог број 022-05-185/92-03 од 30.10.2006. године, која може бити разматрана само од стране надлежног управног органа, односно суда, а не и од стране парничног суда у погледу оцене постојања неправилног, односно незаконитог рада органа тужене.

Наиме, питање одговорности правног лица за штету коју његов орган узрокује трећем лицу регулисано је цитираном одредбом члана 172 став 1 ЗОО. Да би се могло говорити о одговорности правног лица за штету потребно је претходно да се испуне услови за одговорност тог лица за штету коју је његов орган проузроковао трећем лицу. Ти услови су: постојање штете (члан 155 ЗОО), кривица када је штетник проузроковао штету намерно или крајњом непажњом (члан 158) и узрочна веза између предузете радње и настале штете. Одредбом члана 35 став 2 Устава РС и одредбом члана 172 став 1 ЗОО прописано је да свако има право на накнаду штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган. Одговорност правног лица, као и државе РС, је условљена незаконитим или неправилним поступањем у вези са вршењем службе или друге делатности државног органа, што подразумева примењивање или погрешну примену прописа којима се регулишу правила поступка које тај орган спроводи или којима се повређују Уставом загарантована права из те области. Неправилан рад органа подразумева предузимање службених радњи које нису у складу са општим нормама, које регулишу поступање у вршењу службе конкретног органа, као и поступање које је супротно општим правним начелима или уз грубо кршење правила струке. То значи да поступање органа које је у складу са законским прописима и у складу и оквиру њихових овлашћења не представља ни неправилан ни незаконит рад, при чему погрешна примена одговарајуће законске норме или погрешна процена о испуњености услова за доношење одређене одлуке не представља повреду дужности у вршењу функција тог органа за који одговара држава, односно правно лице чији је орган поступао, већ странка над којом је поступак вршен. У конкретном случају позивање на погрешну примену одговарајуће законске норме и погрешна процена о испуњености услова за доношење предметне одлуке не представља повреду дужности у вршењу функције министарства туженог за коју одговара држава.

Супротно жалбеним разлозима, правилно првостепени суд закључује да тужилац није доказао узрочно-последичну везу између радњи органа тужене – Министарства просвете и спорта и штете коју је тужилац претрпео, како материјалне, тако ни нематеријалне. Тужилац није доказао да је нематеријална штета у виду описаног утврђеног оштећења здравља – обољења које тужилац има у узрочно-последичној вези са поступањем органа – Министарства просвете и спорта доношењем наведеног решења, а у ком делу је првостепени суд дао довољне, исцрпне, јасне и правилне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредби чланова 149, 150 и 153 Закона о парничном поступку (погрешно означене одредбе 153, 154, 162 и 163 Закона о парничном поступку) и правилном применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, односно Таксене тарифе из Закона о судским таксама, важеће у време пресуђења.

Супротно жалбеним наводима тужиоца, правилна је и одлука првостепеног суда којом је одбијен захтев тужиоца за потпуно ослобађање од плаћања судских трошкова (сем судских такси у односу на које плаћање је тужилац претходним ставом 4 ослобођен), јер је донета правилном применом одредбе члана 164 и 169 ЗПП.

Суд је ценио и остале жалбене наводе тужиоца али налази да исти нису од утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари па их посебно не обрађаже.

Стога је применом одредбе члана 375 и 387 тачка 2 ЗПП одлучено као ставом првим изреке.

Како тужилац није успео са жалбом у другостепеном поступку, то му сходно одредби члана 149 ЗПП не припада право на накнаду трошкова другостепеног поступка, те је применом члана 161 ЗПП одлучено као у ставу другом изреке ове другостепене пресуде.

Председник већа-судија
Иван Негић,с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић